

ЕТНОПРИНТИ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ТЕКСТИЛЬНИЙ КОД У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ФІРМОВОГО СТИЛЮ

Дарина ГОШКО,

студентка III курсу спеціальності 022.01 Графічний дизайн

Житомирського державного університету ім. І. Франка

науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Житомирського державного університету ім. І. Франка

Наталія КОЛЕСНИК

Стаття присвячена аналізу фірмового стилю колекцій текстилю з етнопринтами та його ролі у сучасному дизайні. Розглянуто основні складові фірмового стилю, принципи інтеграції етнічних мотивів у сучасні текстильні вироби та їх вплив на сприйняття споживачем. Особлива увага приділена українським етномотивам, психології кольору, технологіям друку та етичним аспектам використання традиційних орнаментів.

Ключові слова: *фірмовий стиль, бренд, етнопринти, культурна спадщина, сучасний дизайн*

Сучасний дизайн текстилю перебуває на перетині технологічного прогресу та культурної спадщини. У світі, де візуальні образи швидко уніфікуються, все більшої цінності набувають унікальні елементи, що відображають локальну ідентичність, традиції та символіку. Одним із таких елементів є етнопринти – орнаменти та візуальні мотиви, засновані на народному мистецтві різних культур.

Фірмовий стиль колекції текстилю з етнопринтами стає не лише інструментом комерційної диференціації, а й способом культурної репрезентації. Він формує цілісний образ колекції, забезпечує її впізнаваність та дозволяє донести ідею бренду до споживача через візуальні коди.

Актуальність зумовлена зростаючим інтересом до етнічної естетики у дизайні інтер'єру, моди та предметів повсякденного вжитку. Дизайнери дедалі частіше звертаються до народних орнаментів, стилізують їх та адаптують до сучасних трендів, створюючи текстильні вироби, що поєднують автентичність і актуальність.

Поняття фірмового стилю та його значення. Фірмовий стиль – це система візуальних, графічних і комунікативних елементів, що формують цілісний образ бренду або окремої колекції. Він включає логотип, кольорову палітру, шрифти, композиційні принципи, характерні орнаменти, стиль фотографій та подачі матеріалів (Саленбахер, 2019: 81). У сфері текстильного дизайну фірмовий стиль виконує кілька ключових функцій:

- ідентифікаційну (допомагає впізнати бренд або колекцію);
- комунікативну (передає ідею, настрій і цінності);
- естетичну (формує візуальну привабливість);
- маркетингову (сприяє просуванню продукту на ринку).

Для колекцій з етнопринтами фірмовий стиль має особливе значення, адже він поєднує традиційні мотиви з сучасною візуальною мовою. Без чітко вибудованої стилістичної системи використання етнічних орнаментів може виглядати фрагментарно або хаотично, що знижує цінність і цілісність колекції. Таким чином, фірмовий стиль виступає своєрідним «містком» між історичною спадщиною та сучасними дизайнерськими тенденціями.

Етнопринти – це візуальні мотиви, що походять з народних орнаментів, символіки та декоративно-ужиткового мистецтва. Вони відображають світогляд певного народу, його уявлення про природу, життя, духовність і соціальні цінності (Біляшівський, 2022: 104). Кожен орнамент має власну символіку:

- геометричні мотиви часто асоціюються з гармонією, порядком і циклічністю часу;
- рослинні елементи символізують життя, родючість, зв'язок із землею;
- зооморфні образи пов'язані з силою, захистом і духовними уявленнями;

- солярні знаки уособлюють світло, енергію та відродження.

У текстильному дизайні етнопринти виконують не лише декоративну функцію. Вони формують емоційний зв'язок між виробом і споживачем, викликаючи асоціації з автентичністю, теплом і культурною глибиною. Особливо актуальним є використання національних мотивів у контексті глобалізації, де етнопринти стають засобом збереження культурної самобутності та протистояння візуальній стандартизації.

Принцип інтеграції етномотивів у сучасний дизайн. Процес адаптації етнопринтів до сучасного текстильного дизайну вимагає глибокого дослідження та делікатного підходу. Важливо не копіювати традиційні орнаменти буквально, а інтерпретувати їх з урахуванням актуальних естетичних норм і функціональних вимог. Основними принципами інтеграції етномотивів є:

1. Автентичність – збереження ключових символів, ритміки та композиційних принципів орнаменту.

2. Стилізація – спрощення форм, узагальнення деталей, використання сучасної графіки.

3. Колористична адаптація – поєднання традиційних кольорів із сучасними палітрами, з урахуванням трендів.

4. Масштабування та ритм – зміна розміру елементів для досягнення гармонійної композиції на різних типах текстилю.

5. Функціональність – врахування призначення виробу (інтер'єрний текстиль, одяг, аксесуари) при виборі орнаменту.

Ці принципи дозволяють створювати етнопринти, що виглядають сучасно, зберігаючи при цьому культурну автентичність (Михайленко & Яковлев, 2023: 115).

Формування фірмового стилю колекції текстилю з етнопринтами. Фірмовий стиль колекції з етнопринтами формується поетапно й охоплює як графічні, так і концептуальні аспекти.

Етап 1. Дослідження – аналіз історичних джерел, традиційних орнаментів, кольорових схем і символіки обраної культури.

Етап 2. Концепція – визначення ідеї колекції, її цінностей, цільової аудиторії та позиціонування.

Етап 3. Візуальна мова – розробка системи принтів, кольорової палітри, логотипу, шрифтів і графічних елементів.

Етап 4. Уніфікація – формування єдиного стилістичного коду для всіх елементів колекції.

Етап 5. Реалізація – адаптація фірмового стилю до різних носіїв: тканин, пакування, етикеток, рекламних матеріалів.

Цей процес забезпечує цілісність і впізнаваність колекції на ринку.

Українські етномотиви у сучасному текстильному дизайні. Українська орнаментальна традиція є багатим джерелом візуальних образів для створення сучасних текстильних колекцій. Вишивка, ткацтво, писанковий розпис, орнаменти народного одягу та декоративних рушників містять глибоку символіку й чітко сформовану композиційну структуру.

Традиційні українські орнаменти ґрунтуються на поєднанні геометричних, рослинних і солярних мотивів. Ромб, хрест, коло, хвиляста лінія, стилізовані квіти та гілки є не лише декоративними елементами, а й знаками, що мають сакральне значення. (Кричевський, 2023: 178)

У сучасному текстильному дизайні ці мотиви зазнають трансформації:

- спрощуються контури;
- зменшується кількість дрібних деталей;
- змінюється масштаб елементів;
- адаптується колористика відповідно до трендів.

Використання українських етнопринтів у фірмовому стилі колекції підкреслює культурну ідентичність бренду та формує унікальну візуальну мову, здатну конкурувати на міжнародному ринку.

Психологія кольору в етнопринтах. Колір є одним із найважливіших елементів фірмового стилю, особливо в колекціях текстилю з етнопринтами.

Традиційні кольорові поєднання мають не лише естетичне, а й символічне значення. У народному мистецтві кожен колір виконує певну функцію:

- червоний – життя, енергія, любов;
- чорний – земля, стабільність, захист;
- білий – чистота, світло, духовність;
- синій – небо, вода, спокій;
- зелений – природа, ріст, гармонія (Лозко, 2014: 62).

У сучасному текстильному дизайні ці значення можуть зберігатися або переосмислюватися. Грамотно вибудована кольорова система дозволяє підсилити концепцію колекції, створити цілісну візуальну ідентичність та викликати позитивні емоційні асоціації у споживача.

Технології друку та виробництва етнотекстилю. Сучасні технології значно розширили можливості використання етнопринтів у текстильному дизайні. Основні технології друку:

- цифровий друк – відтворює складні орнаменти з високою деталізацією;
- сублімаційний друк – забезпечує стійкість кольору та глибину зображення;
- шовкотрафаретний друк – підходить для великих тиражів і яскравих кольорових рішень.

Вибір технології впливає на зовнішній вигляд виробу, його тактильні властивості, зносостійкість і екологічність. Технологічний аспект стає невід'ємною частиною дизайнерського процесу, адже визначає точність реалізації візуальної ідеї.

Етнічні аспекти використання етномотивів. Використання етнопринтів у сучасному дизайні потребує відповідального підходу. Основні принципи:

- повага до культурної спадщини;
- уникнення поверхневого копіювання;
- коректне трактування символіки;
- співпраця з носіями культури.

Усвідомлене використання етномотивів сприяє збереженню традицій і популяризації культурної спадщини у глобальному просторі (Лозко, 2014: 83).

Перспективи розвитку колекцій з етнопринтами. Колекції текстилю з етнопринтами мають значний потенціал розвитку в майбутньому. Основні тенденції:

- поєднання етномотивів із мінімалізмом;
- використання екологічних матеріалів;
- персоналізація принтів;
- інтеграція цифрових технологій.

Етнопринти можуть стати інструментом культурної дипломатії, сприяючи поширенню національної спадщини у світі.

Фірмовий стиль колекції текстилю з етнопринтами є важливим інструментом формування впізнаваного образу бренду та збереження культурної спадщини. Поєднання традиційних мотивів із сучасними дизайнерськими рішеннями дозволяє створити унікальний продукт, що має як естетичну, так і культурну цінність. У сучасному дизайнерському середовищі такі колекції виконують не лише комерційну, а й культурну функцію, сприяючи популяризації етнічної спадщини та інтеграції традицій у сучасний візуальний контекст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біляшівський М. (2022). Українське народне мистецтво. Харків: Савчук О. О.
2. Кричевський В. (2023). Орнаментні композиції. Харків: Савчук О. О.
3. Лозко Г. (2014). Українське народознавство. Тернопіль: Мандрівець.
4. Михайленко В., Яковлев М. (2023). Основи композиції. Київ: Каравела.
5. Саленбахер Ю. (2019). Креативний особистий брендинг. Харків: Фабула.

